

Hajdúnánás Városi Önkormányzat

J e g y z ő j é t ő l

4080 Hajdúnánás, Köztársaság tér 1. Tel.: 52/382-010 Fax: 52/381-859 e-mail: drsebestyen@hajdunanas.hu

Szám: 3841-1/2010.

Ügyintéző: Benkőné Takács Mária

Tárgy: Állásfoglalás kérése

Szociális és Munkügyi Minisztérium
Pénzbeli Ellátási és Nyugdíjbiztosítási Főosztály

Kőnig Éva
főosztályvezető asszony részére

B u d a p e s t
Pf.: 580
1 2 4 3

Tisztelt Főosztályvezető Asszony!

Az ápolási díjjal kapcsolatban az alábbi kérdésekben kérem szíves állásfoglalását:

1.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 43/B. § (1) bekezdése értelmében „A települési önkormányzat képviselő-testülete – az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek fennállása esetén – ápolási díjat állapíthat meg annak a hozzátartozónak, aki 18. életévét betöltött tartósan beteg személy ápolását, gondozását végzi. A jogosultság megállapítása szempontjából figyelembe vehető egy főre számított havi családi jövedelemhatárt úgy kell szabályozni, hogy az önkormányzat rendelete az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegénél, egyedülálló esetén annak 150 %-ánál alacsonyabb jövedelmi jogosultsági feltételt nem írhat elő.”

A szociális rászorultság esetén nyújtható egyes pénzbeli és természetbeni szociális ellátások helyi szabályairól szóló 19/2009. (IX. 28.) Önkormányzati Rendeletünk 14. § (2)-(3) bekezdése az ápolási díjra való jogosultság feltételeit a következőképpen szabályozza:

„Az egészségügyi és Szociális Bizottság - figyelemmel az Szt. 43/B. §-ára -, ápolási díjat állapíthat meg annak a személynek is, aki tartós betegsége miatt állandó és tartós gondozásra szoruló, 18. életévét betöltött hozzátartozója ápolását látja el, és

- aki a beteg hozzátartozó ápolása címén munkahelyétől fizetés nélküli szabadságot kénytelen igénybe venni, vagy
- a beteg ellátását más hozzátartozó nem tudja biztosítani.

Nem állapítható meg az Szt. 43/B. §-a szerinti ápolási díj, ha az ápoló családjában az egy főre eső havi jövedelem az öny. másfélszeresét meghaladja.”

Az Észak-alföldi Regionális Államigazgatási Hivatal szakmai véleménye szerint azonban nem bővíthető tovább a kizáró feltételek köre.

Korábbi években az önkormányzat helyi rendeletében szerepeltek még az alábbi kizáró feltételek:

- a beteg anyagi helyzete alapján saját helyzetét meg tudja oldani,
- az ápolat tartási, öröklési szerződést kötött.

Mindezeket – törvényességi észrevételekre tekintettel – hatályon kívül helyezte a képviselő-testület.

Ugyanúgy azt a szabályt is, hogy a méltányosságból adható ellátások *a rendelkezésre álló keret erejéig* állapíthatók meg. Illetve az, hogy aki kérelmében, nyilatkozatában bizonyítottan valótlan tényt közöl, az adott ellátás iránti kérelmét el kell utasítani.

Az Szt. „további feltételek” szabályozását teszi lehetővé, - a jövedelmi *feltételen* kívül, és mivel a méltányossági ápolási díj *nem kötelezően előírt feladat*, a települési önkormányzat *lehetőségeinek keretei között* része a helyi szociális ellátórendszernek.

Kérdésem: milyen további feltételek lehetnének szabályozhatóak a helyi viszonyoknak megfelelően, ha nem bővíthető a kizáró feltételek köre? (Véleményünk szerint bármilyen „további feltétel” bővíti a kizáró feltételeket körét.)

Önkormányzatunk egyébként több mint 20 millió forintot fordít a méltányosságból megállapítható ápolási díjra, ugyanakkor több önkormányzat meg is szüntette azt, mivel nincs már rá fedezete. Amennyiben azonban csak egyetlen feltételt szabunk – a jövedelemhatárt -, a kérelmezők száma előbb-utóbb megközelíti a városban élő munkanélküliek számát. Ezt pedig sajnos, önerőből egyetlen önkormányzat sem képes felvállalni. Naponta 3-4 érdeklődő, igénylő jelentkezik a Szociális Irodán.

Amennyiben a feltételek szabályozására – figyelembe véve lehetőségeinket, a költségvetés teherbíró képességét – nincs mód, féltő, hogy hasonlóan több településhez, városunkban is meg kell szüntetni ezt a minden szempontból előnyös ellátási formát. Kérdés tehát, mi a jobb megoldás? A helyi viszonyoknak megfelelően szabályozni, és lehetőségeinkhez mérten nyújtani a legrászorultabbaknak a támogatást, vagy anyagi lehetőségek hiányában senkinek nem biztosítani méltányosságból ápolási díjat?

2.

Az ügyintézés, és más településeken dolgozó kollégákkal történő egyeztetések során felmerülő további kérdésekre is szeretnénk állásfoglalást kérni:

Amennyiben az egyik szülő gyes-ben részesül, a másik szülő kérheti-e ugyanarra a tartósan beteg/fogyatékos gyermekére az ápolási díjat? Amennyiben nem, milyen jogszabályhelyre hivatkozva utasítható el a kérelem?

3.

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól szóló 63/2006. (III. 27.) Kormány rendelet 27. §-a alapján az ápolást végző személynek a házi segítségnyújtás keretében **segítség nyújtható**, illetve az ápolat személy átmenetileg, de egybefüggően legfeljebb egy hónapos időtartamban ellátható, ha az ápolat személy egészségi állapota ezt indokolja.

Két olyan ápolási díjban részesülő személy van városunkban, akik mozgásképtelen (az egyik fokozott ápolást igénylő súlyosan fogyatékos, másik pedig súlyosan fogyatékos, tolókocsi nélkül nem tud közlekedni) szülőket ápolnak, és a házi segítségnyújtás keretében is kapnak némi segítséget. Erről egyébként, mint az ápolási díjat megállapító hatóság, tájékoztatást is kértem a Szolgálattól. Segítségük főleg hivatalos ügyek intézésében merül ki, mivel az ápolók hosszabb ideig nem tudják magukra hagyni a betegeket.

A házigondozást nyújtó szolgálatnál végzett ellenőrzés során észrevételezték fentieket.

Házi segítségnyújtás keretében **nyújtható-e folyamatos segítség**, vagy csak átmenetileg, de legfeljebb 3 hónapig?

4.

A Közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 13. § (1) bekezdés b) pontja vonatkozik-e a méltányosságból megállapítandó ápolási díjra?

(A Ket. hatálya nem terjed ki – többek között - a helyi önkormányzat által jogszabályban meghatározott feltételekkel rendelkezők számára biztosítandó támogatások elosztására irányuló eljárásban *a rendelkezésre álló támogatási keretösszege felül benyújtott támogatási igényekre.*)

5.

A házi orvosok gyakorlata nem egységes. Van, aki csak akkor minősíti fogyatékosnak az ápoltat, ha fogyatékosági támogatásban részesül, van, aki pedig akkor is, ha pl. egy nagyon súlyos, daganatos beteg már teljesen ágyhoz kötött, tehát *helyváltoztatása segédeszköz állandó és szükségszerű használatát igényli, vagy állapota miatt helyváltoztatásra még segédeszközzel sem képes*, - ahogyan az a kitöltési útmutatóban is szerepel. Ez főleg olyan településeken probléma, ahol a méltányossági ápolási díjra már nincs fedezet, ugyanakkor fentieknél indokoltabb esetet nehéz elképzelni.

Fenti, vagy hasonló esetben, amikor nem fogyatékoság miatti mozgásképtelenségről van szó, minősítheti-e a házi orvos a beteget súlyosan fogyatékosnak? A minősítésnél ragaszkodnia kell-e a fogyatékosági támogatás megállapításához szükséges feltételek fennállásához?

Az ápolási díjjal kapcsolatos ügyintézésben az a tapasztalatom, hogy az orvosok igen segítőkészen töltik ki a nyomtatványokat. Nagyon kirívó esetben megkísérelte a hivatal a felülvizsgálatot az ápolást indokló diagnózis szerinti szakorvostól, illetve az ápolás szükségességének felülvizsgálatát az illetékes módszertani intézménytől megkérni. Bírósági tapasztalatunk alapján – bár lehetséges, hogy egyedüliek a tapasztalataink e téren -, de nem bizonyosodott be a szinte teljesen nyilvánvaló tény, az pl., hogy az az „ápolat”, aki maga jár el saját ügyében, beteg, idős embereket károsít meg, jelenleg is büntető eljárás van ellene folyamatban, - nem szorul ápolásra.

Megjegyezni kívánom, hogy az Szt. alkalmazása során jogbizonytalanságot okoz az alábbi kérdés:

Az Szt. 43/B § (1) bekezdése az un. méltányossági ápolási díj megállapításával kapcsolatban feltételes módon rendelkezik ugyan, - tehát úgy értelmezhető, hogy az nem kötelező ellátás, azonban az Szt. 25. § (3) bekezdése kijelentő módon fogalmaz (a települési önkormányzat képviselő-testülete az e törvényben, illetve az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint a 43/B § (1) bekezdésében foglalt ápolási díjat állapít meg).

További, a gyakorlatunk során felmerült kérdések:

6.

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól szóló 63/2006. (III. 27.) Kormány rendelet (Kr.) 6. § (4) bekezdése értelmében: ha a havi rendszeres szociális ellátás nem teljes hónapra jár, az ellátás összege az ellátás havi összege harmincad részének és az ellátási napok számának szorzata.

A Kr. 9. § (7) bekezdése értelmében pedig a havi rendszeres szociális ellátásra jogosult halála esetén a fel nem vett ellátást a vele közös háztartásban együtt élt közeli hozzátartozó a halál hónapját követő hónap utolsó napjáig felveheti.

Mi a teendő, ha az ellátásban részesülő egyedül élt? *Megszüntethető-e az ellátása az utolsó felvétel napjával?* Vagy a fel nem vett ellátás hagyaték tárgyát képezi akkor is, ha a szociális ellátás az egyetlen vagyón?

Szociális és Munkaügyi Minisztérium
Pénzbeli Ellátási Osztály

Szűcsné dr. Sebestyén Irén asszony részére
Hajdúnánás Városi Önkormányzat jegyzője

4080 Hajdúnánás
Köztársaság tér 1.

Ikt. szám: 5503- 1 /2010
Ügyintéző: dr. Tóth Zsófia

HAJDÚNÁNÁS VÁROSI ÖNKORMÁNYZAT POLGÁRMESTERI HIVATAL	
2010-03-10	
Érk.	
Szám	3841-2 Melléklet

Tisztelt Jegyző Asszony!

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) egyes rendelkezéseinek értelmezésével kapcsolatos kérdéseire az alábbi tájékoztatást tudom adni.

1. A méltányossági ápolási díj szabályozása

Az Szt. 43/B. §-ának (1) bekezdése felhatalmazást ad az önkormányzatnak, hogy a méltányossági ápolási díjra való jogosultság feltételeit meghatározza. Ez a rendelkezés azt jelenti, hogy az önkormányzat szabályozhat olyan további jogosultsági feltételeket, amelyeket az Szt. nem tartalmaz, de amelyek összhangban állnak az Szt. rendelkezéseivel, valamint az ápolási díj funkciójával. Nem határozhatók meg olyan feltételek, amelyek az Szt. 41-43. §-ában foglaltakkal ellentétesek, hiszen az Szt. 43/B. § (2) bekezdése szerint a 41-43. §-okat a méltányossági ápolási díj megállapítása során is alkalmazni kell.

Az Alkotmánybíróság több határozatában is foglalkozott a méltányossági ápolási díjjal. A 69/2009. (VI. 25.) AB határozatban foglalt értelmezés szerint a feltételek további szűkítésére nincs mód, azonban ezzel ellentétes értelmezést tartalmaz a 31/2002. (VII. 2.) AB határozat, amely szerint a méltányossági ápolási díj „tekintetében [Sztv. 41. § (4) bekezdés] az önkormányzat szabályozási önállósága viszonylag nagy, szabadon dönthet arról, hogy az ápolási díjnak e formáját bevezeti-e, illetve a törvényi keretek között a feltételek meghatározása tekintetében is széles a rendelkezési szabadsága”.

Az az önkormányzati rendeleti szabály, amely szerint csak az a személy jogosult ápolási díjra, aki az ápolási tevékenység miatt fizetés nélküli szabadságot kénytelen igénybe venni, nem felel meg maradéktalanul a fent leírt feltételeknek. Az Szt. 42. § (2) bekezdésének d) pontja ugyanis nem tiltja teljes körűen a keresőtevékenység folytatását. Az önkormányzati rendeletben szabályozott feltétel célja megítélésünk szerint az, hogy azon személy számára legyen megállapítható ápolási díj, akinek az ápolási tevékenység folytatása miatt keresetvesztése keletkezett. A szabály nem lenne ellentétes az Szt. rendelkezéseivel, ha a fizetés nélküli szabadság kényszerű igénybe vétele mellett lehetővé tenné azt is, hogy az a személy is jogosult legyen ápolási díjra, akinek munkaideje az ápolás miatt napi négy órára csökkent, illetve aki legfeljebb napi négy órában folytat keresőtevékenységet.

Álláspontunk szerint nem állná ki az alkotmányosság próbáját az a rendelkezés, amely szerint nem jogosult ápolási díjra a hozzátartozó, ha a beteg ellátását más hozzátartozó is biztosítani

1054 Budapest, Alkotmány utca 3. • ☒ 1243 Budapest, Pf: 580

☎ (36-1) 428 9863 ☐ (36-1) 428 9862

Internet: www.szmm.gov.hu

tudja. A rendelet nem tartalmazza ugyanis, hogy ennek a kizáró feltételnek a teljesülését a képviselő-testület milyen szempontok alapján állapítja meg. Vizsgálni lehetne például, hogy a másik személy rendelkezik-e a megélhetéshez szükséges jövedelemmel, képes-e ellátni az ápolási tevékenységet, szükség van-e arra, hogy az ápolás miatt keresőtevékenységével felhagyjon, van-e olyan viszonyban az ápolttal, hogy az ápolás vállalása tőle elvárható. Ezeket a kérdéseket az önkormányzati rendelet nem szabályozza, így túlságosan széles körű mérlegelést biztosít az eljáró hatóságnak, azaz önkényes jogalkalmazásra ad lehetőséget.

Az önkormányzatnak széles körű felhatalmazása van arra nézve, hogy további jogosultsági feltételeket határozzon meg. Nem tartjuk jogszabálysértőnek például azt a kizáró feltételt, miszerint az ápolott tartási, öröklési szerződést kötött, amennyiben a szerződés szerint az ápolott személyes tartása biztosított. Nem kizárt az ápoló személy esetében a vagyoni feltétel előírása sem.

2. Ápolási díj és gyermekgondozási segély folyósítása ugyanarra a gyermekre tekintettel
A hatályos szabályok nem tiltják, hogy ugyanarra a gyermekre tekintettel az egyik szülő gyermekgondozási segélyt, míg a másik szülő ápolási díjat igényeljen. A jogosultsági feltételek fennállása esetén mindkét ellátást meg kell állapítani.

3. Házi segítségnyújtás és az ápolási díj
A pénzügyi és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól szóló 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Sztvhr.) 27. § (1) bekezdése alapján az egy hónapos korlátozás csak arra az esetre vonatkozik, ha a házi segítségnyújtó szolgálat az ápolott ellátását teljes mértékben, vagy jelentős részben átvállalja, mert az ápoló e tevékenységet nem tudja ellátni. A jogszabály nem tartalmaz időbeli korlátozást arra az esetre, ha az ápoló látja el az ápolottat, csak alkalmanként segítségre szorul. Természetesen mindkét esetben alkalmazni kell a házi segítségnyújtásra való jogosultságra, továbbá a térítési díj fizetésére vonatkozó rendelkezéseket.

4. A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 13. § (1) bekezdés b) pontjának értelmezése
A Ket. 13. § (1) bekezdésének b) pontja nem alkalmazható az Szt. felhatalmazása alapján szabályozott ellátásokra. Ilyen esetekben nem beszélhetünk a keretösszeg kimerüléséről, hiszen a törvényben, illetve a törvény felhatalmazása alapján alkotott önkormányzati rendeletben meghatározott feltételeknek megfelelő személyek számára az ellátást mérlegelés nélkül nyújtani kell, a kérelmet nem lehet forráshiányra hivatkozva elutasítani. A helyi rendeletben, valamint a törvényben foglaltak normatív kötelező ereje nem teszi lehetővé a benyújtott igények közötti „válogatást”, a jogszabályban meghatározott feltételekkel rendelkezők számára a Ket. szerint meghatározott eljárási rend keretében kell biztosítani a támogatást.

5. Nem fogyatékoság miatti mozgásképtelenség
Az Szt. 41. § (3) bekezdés a) pontjának aa) pontja szerinti állapot fennállásának megállapításához nem elegendő, hogy a beteg helyváltoztatásra egyáltalán ne, vagy csak segédeszközzel legyen képes, hanem az is szükséges, hogy ez az állapot mozgásszervi károsodás, illetőleg funkciózavar következménye legyen. Azaz, nem felel meg e feltételnek a személy, ha például legyengült állapota miatt nem képes a helyváltoztatásra. A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 23. § (1) bekezdésének e) pontja szerint mozgásszervi fogyatékos, aki „a

mozgásrendszer károsodása, illetőleg funkciózavara miatt helyváltoztatása a külön jogszabályban meghatározott segédeszköz állandó és szükségszerű használatát igényli, vagy a külön jogszabály szerinti mozgásszervi betegsége miatt állapota segédeszközzel eredményesen nem befolyásolható”. Azaz, a két definíció fedi egymást annyiban, hogy csak az a személy felel meg az Szt. hivatkozott rendelkezésének, aki a Fot. szerint mozgásszervi fogyatékosnak minősül.

6. Fel nem vett pénzbeli ellátás, mint hagyaték

A jogosult halála a pénzbeli ellátásra való jogosultságot megszünteti. Az Sztvhr. 9. §-ának (7) bekezdése nem a jogosultságot érintő szabály, hanem arról rendelkezik, hogy ha a jogosult halálának időpontjáig járó ellátáshoz ő már nem jutott hozzá, akkor azt ki, és meddig veheti fel. Az ellátásra való jogosultság nem szüntethető meg az ellátás utolsó felvételének napjával akkor sem, ha a jogosult egyedül élt, és így az Sztvhr. 9. §-ának (7) bekezdése nem alkalmazható. Ilyenkor a fel nem vett ellátás a hagyaték részét képezi.

7. Feladat-ellátási szerződés

Az Szt. 36. § (2) bekezdése alapján a nem a települési önkormányzat által ellátott állami vagy önkormányzati feladat akkor látható el közcélú foglalkoztatás keretében, ha annak ellátásában az önkormányzat megállapodás alapján közreműködik. Minden esetben szükség van tehát megállapodásra, amelyben a felek – egyebek mellett – az ellátandó feladatok körét, a feladat ellátásában közreműködő közcélú foglalkoztatottak számát, a közcélú foglalkoztatással kapcsolatos egyes pénzügyi, illetve munkajogi kérdéseket (különösen a munkáltatói jogkör gyakorlásának módját) rögzítenek. A feladat-ellátási szerződés tartalma általában valamely állami vagy önkormányzati feladat ellátásának átvállalása. Mivel az önkormányzat nem vállalja át a társadalmi szervezettől, költségvetési szervtől vagy gazdálkodó szervezettől a feladat ellátását, a megállapodásnak nem kell a feladat-ellátási szerződés formáját öltenie.

Budapest, 2010. március 4.

Üdvözlettel:

Kónig Eva

